

Aan de gemeenteraad

Ons kenmerk:

Datum: 25 oktober 2017

Betreft: Stand van zaken sportsubsidies en pilotprojecten sport

Geachte leden van de gemeenteraad,

Wij hebben toegezegd u vóór de MPB-behandeling 2018-2021 te informeren over de voortgang m.b.t. twee door uw raad aangenomen moties, te weten:

- Motie 23 'De sport toekomstbestendig' van 23 juni 2016, en
- Motie 16 "Sport en Cultuur doen iets extra" van 15 juni 2017.

In deze brief maken wij u deelgenoot van onze gedachten over een andere meer effectieve inzet van de budgetten door uw raad gereserveerd voor de sport en van de pilotprojecten die wij op het oog hebben om sport te verbinden met andere beleidsthema's.

Het gaat hierbij om:

- het deels anders inzetten van de bestaande sportbudgetten;
- te bereiken dat de budgetten bedoeld voor de sport ook daadwerkelijk bij de sport terechtkomen;
- sportverenigingen zoveel mogelijk gelijk te behandelen op het punt van accommodatievraagstukken en
- aan te sluiten bij het programma "Comfortabele Gezinsstad"

Motie 23 'De sport toekomstbestendig'

In deze motie roept u ons college op om in samenwerking met de Sportraad Apeldoorn inzichtelijk te maken voor welke investeringen sportverenigingen de komende jaren in de eigen clubaccommodatie komen te staan, inzicht te geven in de urgentie en om met scenario's te komen voor oplossingen. In dezelfde motie verzoekt u ons ook met voorstellen te komen om de bestaande sportbudgetten beter aan te laten sluiten bij de behoeften van de sportverenigingen.

Hoe zijn we te werk gegaan?

Op dit moment hebben wij een goed beeld van de staat van onderhoud van het sportvastgoed waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. Hiervoor bestaan meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) en meerjareninvesteringsplannen (MIP's). Daarin zijn het afgelopen jaar belangrijke stappen gezet. Wij hebben geen zicht op de staat van onderhoud van het sportvastgoed waarvoor sportverenigingen zélf verantwoordelijk zijn. Ook de Sportraad Apeldoorn heeft dat niet. Ondersteund met een projectsubsidie hebben wij de Sportraad daarom in 2016 in staat gesteld onderzoek te doen onder de eigen leden naar de stand van de clubaccommodaties in eigendom van sportverenigingen en de investeringsbehoeften waarvoor verenigingen zich gesteld zien.

Behandeld door: H.F.M. Geelen

Bijlage(n): Beide genoemde moties, overzicht bestaande en nieuwe sportbudgetten

Rapport Sportraad 'Voorkomen is beter dan genezen'

De Sportraad heeft hierover in maart 2017 gerapporteerd met de nota 'Voorkomen is beter dan genezen'. Uit het rapport van de Sportraad komt o.m. naar voren dat door het ontbreken van MJOP's bij sportverenigingen het niet mogelijk is gedegen inzicht te geven in de feitelijke stand van de clubaccommodaties en de investeringsbehoeften. De Sportraad heeft wel het vermoeden dat her en der sprake is van achterstallig onderhoud en de nodige investeringen gepleegd moeten worden om accommodaties op peil te houden. Voorts wijst de Sportraad op de toegenomen financiële kwetsbaarheid van verenigingen. Wij zullen daar rekening mee houden.

De Sportraad attendeert ons in zijn rapport op de vermeende 'ongelijkheid' tussen veldsportverenigingen die van de gemeente huren en veldsportverenigingen die eigenaar zijn van de eigen accommodatie. Sportverenigingen die huren zijn naar het oordeel van de Sportraad duidelijk beter af. De kosten van groot onderhoud en renovatie (soms vernieuwing) komen dan voor rekening van de gemeente. Weliswaar betalen deze verenigingen de gemeente een huurvergoeding maar de vigerende huurprijzen liggen ver onder een kostprijsdekkend niveau. In het geval de vereniging eigenaar is van de accommodatie is de vereniging zelf verantwoordelijk voor onderhoud en investeringen. In deze brief geven wij aan hoe wij met die 'ongelijkheid' willen omgaan.

Verantwoordelijkheidsverdeling voor onderhoud

Het merendeel van de gebouwde sportaccommodaties in Apeldoorn (sporthallen, trainingshallen, gymzalen en zwembad Malkander) is in eigendom van de gemeente en wordt –naast het onderwijsgebruik- via Accres verhuurd aan (binnen)sportverenigingen. Voor wat betreft de buitensportaccommodaties (sportvelden, kleed-/clubgebouwen) geldt een andere situatie. Een deel van de veldsportverenigingen is eigenaar van de accommodatie, het andere deel huurt van de gemeente. De veldsportverenigingen die eigenaar zijn van de eigen accommodatie zijn hiervoor volledig zelf verantwoordelijk. Zowel voor het onderhoud (dagelijks en planmatig (groot) onderhoud) als ook grote investeringen als renovatie en/of nieuwbouw.

Indien men velden met kleedkamers huurt van de gemeente is het clubhuis niettemin (een enkele uitzondering daargelaten) altijd eigendom van de vereniging (of van een beheersstichting die het aan de vereniging verhuurt). Voor het clubhuis is de vereniging (of de stichting) dan een opstalrecht toegekend door de gemeente. Dit geldt ook voor een kunstgrasveld dat een veldsportvereniging als huurder van een natuurgrasveld op dat sportveld aanlegt. De huurders zijn zelf verantwoordelijk voor het dagelijks onderhoud van velden en kleedkamers. Planmatig (groot) onderhoud en levensduur verlengende investeringen (renovatie / nieuwbouw) komen voor rekening van de gemeente. Vuistregel is dat ongeveer eens in de 40 jaar renovatie of vernieuwing nodig is. Uit het MIP blijkt dat voor de komende jaren vernieuwing van de kleedaccommodatie en het hoofdveld van Robur '58 nodig is (2018/2019), evenals de vernieuwing van de kleedaccommodatie van zowel Groen Wit (2018/2019) als WSB (2021/2022). Ook is de gemeente als verhuurder verantwoordelijk voor vervanging in 2022 van de toplagen van twee kunstgrasvelden van Groen Wit.

Onze gedachten gaan er naar uit om -binnen de bestaande budgettaire ruimte van de sportbegroting- de Ondersteuningsregeling Sportinfrastructuur te verruimen en de mogelijkheid te bieden dat alle sportverenigingen in aanmerking kunnen komen voor steun bij investeringen in de eigen accommodatie. De te hanteren instrumenten gaan we nog verder onderzoeken, waarbij gedacht wordt aan:

- verruimen van de rentesubsidie voor sportaccommodaties;
- renteloze leningen voor renovaties of vervanging van sportaccommodaties;
- een eenmalige bijdrage in de kosten van renovaties of vervanging;
- subsidie voor kleinschalige aanpassingen aan de accommodatie;
- overige.

Een gecompliceerd vraagstuk, waarvan de financiële implicaties moeilijk zijn in te schatten mede door het ontbreken van MJOP's bij de meeste sportverenigingen. Wij verwachten hierover in 2018 na verdere studie een voorstel aan uw raad te kunnen presenteren. Zie hierna onder "*Buitenruimte voor iedereen*".

Sportbudgetten beter laten aansluiten bij behoeften sportverenigingen

In het kader van de kerntakendiscussie 2012 is het aantal subsidies in de sport drastisch verminderd. Het resterende vrij besteedbare budget werd in belangrijke mate ondergebracht in de Ondersteuningsregeling Sportinfrastructuur. Deze regeling biedt mogelijkheden voor het verkrijgen van renteloze leningen voor kunstgrasvelden, rentesubsidie op geldleningen bij derden en subsidie op fusie en samenwerking. In 2016 is daaraan de opstartsubsidie Sportagenda Apeldoorn "Sport is meer dan Sport" toegevoegd.

De afgelopen jaren hebben wij een aantal ervaringen opgedaan:

- De sportbudgetten laten jaarlijks een overschot zien. In het onderzoek van uw eigen Rekenkamer (april 2016, 'Knokken Op Eigen Kracht') wordt geconstateerd dat sportverenigingen onvoldoende gebruik maken van de subsidiemogelijkheden voor de sport.
- Het onderzoek van de Sportraad onder de eigen leden waaruit een behoefte bij sportverenigingen aan met name steun voor accommodatie vraagstukken blijkt.
- Veel verenigingen vinden het o.m. door gebrek aan vrijwilligers ondoenlijk om naast hun reguliere activiteiten extra activiteiten te ontwikkelen om in aanmerking te komen voor een opstartsubsidie "Sport is meer dan Sport".

Met de Sportraad Apeldoorn hebben wij hierover meermalen van gedachten gewisseld en gezocht naar verbeteringen. De Sportraad heeft ons voorgesteld de in 2012 ingetrokken "Algemene Jeugdsportsubsidie" te herintroduceren. Daarmee werd in het verleden een budget op basis van het aantal jeugdleden verdeeld onder de sportverenigingen die hierop een beroep deden.

Wij nemen dit signaal uit de samenleving ter harte. Een dergelijke ongerichte algemene ondersteuning aan de begroting van sportverenigingen draagt echter niet vanzelfsprekend bij aan de ambitie die wij koesteren dat sportverenigingen zich breder maatschappelijk inzetten en nieuwe initiatieven ontplooiën.

Hoe dan wel? Wij willen sportverenigingen die deze ambitie met ons delen ondersteunen door (een aantal van) hen te helpen zich te transformeren naar de zogenoemde "Open Club" en de mogelijkheden voor ondersteuning voor onderhoud en renovatie van de eigen clubaccommodatie verruimen. Dit brengt ons tot een andere inzet van de sportbudgetten (zie ook de bijlage bij deze brief).

Toekomstige andere inzet sportbudgetten

Wij willen de bestaande sportbudgetten laten aansluiten bij het programma *Comfortabele Gezinsstad* en in het bijzonder bij de daaronder vallende thema's:

- Gezond en veilig opgroeien;
- Generaties verbinden;
- Buitenruimte voor iedereen.

Gezond en veilig opgroeien

Wij zijn voornemens u voor te gaan stellen een budget “Gezond & Fit Apeldoorn” te creëren waaruit projecten worden gesteund die in brede zin bijdragen aan een gezondere leefstijl van alle Apeldoorners, maar in het bijzonder de jeugd. Dit thema raakt aan educatie, gezondheid, integratie, sport en bewegen en kent dus een bredere toepassing dan alleen sport. De criteria zijn daardoor ruimer, wat om een ruimer budget vraagt. Om die reden wordt het budget “Gezond & Fit Apeldoorn” dat zich richt op leefstijlbevordering een samengesteld budget. Hierin worden posten samengevoegd die zich nu binnen verschillende begrotingsprogramma’s bevinden (ontschotten van budgetten). Ook sportverenigingen, in het bijzonder de “Open Clubs” kunnen participeren in programma’s die hieruit worden geïnitieerd. Een deel van het bestaande sportbudget wordt in dit budget ingebracht. Dit geldt ook voor de JOGG-gelden (Jongeren Op Gezond Gewicht), Menzis-gelden, de Gezond-in-de-Stad-gelden en een deel van het participatiebudget.

Sportstimulering

Wij vinden het belangrijk dat met name jonge kinderen goed leren bewegen en voldoende in aanraking komen met sport en bewegen, derhalve willen wij het budget sportstimulering (zoals uitgevoerd door Accres) intact laten.

Generaties verbinden

Dit is bij uitstek het onderwerp waarbinnen wij hopen dat een aantal als “Open Club” getransformeerde sportverenigingen zich gaan onderscheiden. Wij zullen die verenigingen helpen via de tijdelijke aanstelling van een kwartiermaker “Open Clubs”, die sportverenigingen actief gaat helpen zich te ontplooiën tot “Open Club”. Wij streven naar één Open Club per stadsdeel, waarbij de dorpen niet worden vergeten (zie de pilot projecten). De kwartiermaker werkt vanuit de buurtwijkcentra en legt daar verbinding met de andere professionals in de wijk (o.a. stadsdeelmanagers, regisseurs openbare ruimte, regisseurs zorg, regisseurs welzijn en relatiebeheerders).

Verder willen we verenigingen stimuleren om nieuwe activiteiten en initiatieven te ontplooiën die ertoe bijdragen dat meer Apeldoorners in beweging komen en (weer) meedoen in de samenleving. Zoals bijvoorbeeld sport- en beweegactiviteiten voor andere doelgroepen, ontmoetingsactiviteiten voor de buurt.

Uit de bestaande sportbudgetten willen wij een “Activiteitenbudget sport” vormen dat wordt ingezet ten behoeve van het ontplooiën van nieuwe activiteiten en initiatieven en bestaat uit meerdere categorieën/onderdelen :

- Activiteiten in het kader van de Open Club;
- Activiteiten van sportverenigingen die verder reiken dan de corebusiness van de club gericht op een verbetering van de beweeg- en sportdeelname;
- Initiatieven gericht op ondersteuning bij het verkrijgen, behouden en opleiden van vrijwilligers;
- Waarderingsubsidie voor gewortelde Apeldoornse (breedte-)sportevenementen;
- Kwartiermaker Open Club (tijdelijk).

Voor een waarderingssubsidie voor in Apeldoorn gewortelde (breedte-)sportevenementen komen jaarlijkse evenementen in aanmerking die hun bestaansrecht hebben bewezen, die het bereik van een enkele vereniging overstijgen en waaraan een groot aantal Apeldoorners deelnemen. De steun

heeft het karakter van een waarderingssubsidie, een relatief beperkte bijdrage. Wij denken daarbij aan de Midwinter Marathon, de Apeldoornse Ruiterskampioenschappen, de Apeldoornse Tennis Kampioenschappen, de Triathlon Boschbad, de Zwem4daagse en de Wandelvierdaagse.

Het verkrijgen, behouden en opleiden van vrijwilligers is een vraagstuk waar veel sportverenigingen mee worstelen. Wij willen uit het "Activiteitenbudget sport" initiatieven ondersteunen die dit vraagstuk helpen verkleinen.

Een deel van het bestaande sportbudget wordt ingezet om de aanstelling van de kwartiermaker Open Club mogelijk te maken. Wij gaan er overigens vanuit dat de kwartiermaker zichzelf geheel of gedeeltelijk terugverdient o.m. via het verwerven van subsidies die de Provincie Gelderland beschikbaar stelt voor de ontwikkeling "Open Club". Buitenruimte voor iedereen
De buitensportaccommodaties vormen een belangrijk aspect binnen dit thema. Wij willen onderzoeken of het mogelijk is alle sportverenigingen, of ze nu huren van de gemeente of eigenaar zijn van de sportaccommodatie, gelijk te behandelen bij een beroep op gemeentelijke ondersteuning.

Wij studeren op een voorstel waarbij de huidige regeling voor renteloze leningen voor de aanleg van kunstgrasvelden wordt omgevormd tot een budget "Investerings sportaccommodaties sportverenigingen". In die zin komen dan alle grootschalige investeringen door sportverenigingen in de eigen sportaccommodatie in aanmerking voor een renteloze lening en/of een financiële bijdrage van de gemeenten (subsidie). Dit zou dan ook kunnen gelden voor het doen van onderhoud, uitbreiding, renovatie, verduurzaming van clubhuizen. Verenigingen kunnen ook ondersteuning aanvragen voor kleinschalige investeringen (en eventueel het laten opstellen van MJOP's).

Het is aan de sportverenigingen om duidelijk te maken waaraan behoefte bestaat om de bestaande sportinfrastructuur op peil te houden. Wij willen vervolgens nagaan in welke vorm de gemeente daarbij kan helpen met als insteek dat de ruimte binnen de sportbegroting hiervoor wordt ingezet. Nagegaan zal worden of dat het beste via een rentesubsidie, een renteloze lening, een financiële bijdrage in de investeringskosten of anderszins kan gebeuren.

Door herschikking binnen de bestaande ruimte van de sportbegroting kan voor het budget "Investerings sportaccommodaties sportverenigingen" jaarlijks € 450.000 beschikbaar worden gesteld.

Resume gewijzigde inzet sportsubsidies

Samenvattend bereiden wij voorstellen voor om de sportbudgetten als volgt in te zetten:

- Deel toevoegen aan het budget Leefstijlbevordering
- Creëren Activiteitenbudget Sport
- Creëren budget Investerings sportaccommodaties sportverenigingen.

Zie voor een schematisch overzicht bijlage 1.

Wij hebben deze denkrichting voor een toekomstige andere inzet van de sportsubsidies besproken met de Sportraad Apeldoorn. De Sportraad ondersteunt dit voorstel en zal bij de verdere uitwerking worden betrokken.

Wij zullen deze voornemens nader uitwerken in concrete voorstellen en aan uw raad voorleggen.

Motie 16 ‘Sport en Cultuur doen iets extra’

In deze motie roept u ons op in overleg te treden met sportverenigingen/Sportraad, culturele instellingen en zorgverleners, en dit te laten resulteren in voorstellen voor vier pilot-projecten uit te voeren in 2018. In de overwegingen geeft u mee dat verbinding moet worden gezocht tussen sport en andere maatschappelijke uitdagingen op het gebied van bewegen, vermindering van overgewicht, eenzaamheid en beschikbaarheid van beschermd werk.

Wij zijn voornemens in 2018 vijf pilot-projecten op te starten die aansluiten bij de ambities van de *Comfortabele Gezinsstad* en de daaronder vallende thema's. Wij zien de pilots ook als kans om te verkennen of wij er in slagen om in samenwerking met het sportveld de "Open Club" ook werkelijk in Apeldoorn gestalte te geven. Niet iedere vereniging is in staat en/of voelt de behoefte om een "Open Club" te zijn. We willen vooral daar ondersteunen waar energie en kracht zit. Zoals hiervoor aangegeven streven wij streven naar ten minste één open club per stadsdeel.

Over de vormgeving en inhoud van de pilotprojecten zijn wij in gesprek met verschillende stakeholders. Dit geldt ook voor het soort steun die daarbij van ons wordt verwacht. Wij hebben de volgende vijf pilot-projecten / thema's op het oog:

- Omnisportvereniging Beekbergen – Open Club
 - Verbinding maken met de vele zorginstellingen in de buurt
 - Kern: *verbinding met zorg*

- Omnivereniging WSV – Open Club
 - Ontwikkelen van terrein als ontmoetingsplek voor alle generaties. Vergroten verbindende rol naar de omliggende wijken
 - Kern: *ontmoetingsplaats voor de wijk*

- Columbia (Life Goals) – Open Club
 - Projecten voor participatie en re-integratie kwetsbare groepen
 - Kern: *participatie & re-integratie*

- Obstacle parcours Mheenpark – openbare ruimte
 - Ervaren van de *do's-and-don'ts* bij plaatsen van vernieuwde sport- en beweegtoestellen in parken
 - Kern: *buitenruimte voor iedereen*
 -

- Verbinden cultuur met zorg e/o sport
 - Nog nader uit te werken. Vernieuwende ideeën om cultuur te integreren met zorg e/o sportactiviteiten.
 - Kern: *cultuur verbinden met andere beleidsterreinen*

Burgemeester en wethouders van Apeldoorn,
de secretaris,

de burgemeester,

drs. T.J.H.M. Berben

drs J.C.G.M. Berends MPA